

Gheorghe Giurcă, *Istoria învățământului din Suceava*, Tipografia S.C. ROF S.A., Suceava, 2004, 412 p.

Cine s-a gândit și a reușit să devină profesor – un Om cu har pedagogic, sensibil, erudit, rămas toată viața în lumea cărților și a studiului, visând permanent să rămână ascultat și admirat, curat la suflet și deschis la noutăți ca un copil, fără să se lase ispitit de afaceri și de demonul devastator al îmbogățirii – are în față două posibilități de a se împlini: prin *cuvântul rostit zilnic*, care să încolțească și să rodească peste ani înzecit și însutit, în profesia celui care îl ascultă, în bancă; „opera” aceasta, nescrisă, transmisă zi de zi, ceas de ceas, fără să poată fi adunată și consemnată în arhive, decât doar în acele suave și firave note din catalog, rămâne aidoma unei comori nevăzute, tainice, greu de analizat și de evaluat, fiindcă e ca lumina cerului și ca ploaia, care acționează încet, clipă de clipă, cu modestie și acribie asupra gliei și bobului, care urmează să crească și să rodească el însuși mâine, târziu, după multă vreme. Dar, uneori, alături de cuvântul rostit, același inginer al sufletelor mai are și *o a doua cale de împlinire* – care ține de *un alt har, mult mai rar – acela al scrisului, al slovei*. În acest caz, profesorul depășește, prin munca sa, hotarele unei singure vieți; el se logodește cu veșnicia, fiindcă *slova* rămâne, este mereu căutată, cercetată, analizată și evaluată, completată sau contestată, corectată sau continuată de mai multe generații. De aceea, un profesor care și scrie are posibilitatea să se adreseze nu numai propriilor săi elevi, ci unor categorii foarte diverse de oameni, știutori de carte, însetați de cunoaștere, de adevăr.

Cu aceste gânduri, am luat în aceste zile în mână și, zorit, am frunzărit noua carte, pe care o citisem în manuscris, *Istoria învățământului din Suceava*, semnată de profesorul Gh. Giurcă. Ea se adaugă altor cărți ale domniei sale, cum sunt monografiile *File din istoria Școlii Normale „Mihai Eminescu” din Suceava, 1949-1994* (Editura Licurici, Suceava, 1994), *George Tofan – o viață închinată școlii* (Editura „Țara Fagilor”, Suceava, 1995, 204 p.) și *Împotriva lui Cronos* (Editura „Țara Fagilor”, Suceava, 2000, 280 p.).

Rod al unor migăloase și serioase căutări și cercetări de mai multe decenii, prin arhive și biblioteci – vom menționa cele mai importante fonduri documentare investigate: Arhivele Naționale, fondul Inspectoratului General Administrativ, fondurile Inspectoratelor Școlare ale regiunii și județului Suceava, ale primăriilor Burdujeni, Ițcani, Suceava etc. – lucrarea este, credem, „cea dintâi istorie cvasiexhaustivă a apariției, evoluției și stării actuale a rețelei de învățământ din actuala capitală a județului.

După ce, în partea introductivă, autorul ne oferă lista abrevierilor, ce le vom întâlni, abundente, de-a lungul textului, el își motivează mobilurile travaliului său, relevând, bunăoară, că Suceava nu a fost o urbe ca oricare alta, ci, timp de aproape două secole, aici a fost capitala Moldovei, în perioada ei de maximă înflorire” apoi, „în condițiile în care în Bucovina s-au așezat atât de multe seminții străine, schimbându-i radical structura etnică a populației, Suceava, situată în partea sudică a provinciei, a rămas orașul cel mai curat românesc, ca și zona înconjurătoare”, fapt ce a conferit urbei sucevene un anumit loc și rol capital în apărarea și afirmarea ființei naționale a românilor din această zonă, care astăzi se află ruptă în două de vicisitudinile celui deal doilea război mondial; în continuare, autorul fixează și motivează cronologia de la care pornește și unde se oprește temporar cu analiza și evaluarea istoricului acestui cadru instituțional – 1401-1403, când, la Suceava ia ființă Academia Domnească, în vremea mitropolitului Iosif, Grigore Țamblac și Moise filosoful, ca limită de plecare și, pe de altă parte, anii 2003, când, la Suceava se mută într-un local propriu, din mediul rural, în incinta Mănăstirii „Sf. Ioan cel Nou” de la Suceava, Seminarul Teologic „Mitropolitul Dosoftei” și, în anul 2004 se lansează ideea înființării unui muzeu al învățământului din Suceava.

Între cele două limite, autorul are grijă să scotocească atent și răbdător fiecare informație, mărturie, relatare despre tot ce-a fost, cum și cât a durat și ce s-a schimbat și adăugat pe parcursul anilor. În prima parte, pe parcursul a circa o sută de pagini, autorul ne poartă spre un larg evantai de considerații necesare, preliminar, prezentându-ne, atât cât sokoate de trebuință, Biserica și Școala, ca instituții centrale, vitale în afirmarea și dezvoltarea spiritualității și vitalității românilor, contribuția Societății „Școala Română la dezvoltarea învățământului sucevean, literatura didactică de-a lungul vremurilor, publicațiile școlare, diverse forme de perfecționare, ca, de pildă, cercurile culturale, cercurile pedagogice, Casa Corpului Didactic, Universitatea „Ștefan cel Mare”, instituțiile de îndrumare și control, cantinele școlare și evoluția, dezvoltarea și multiplicarea spațiului de școlarizare.

În cea de-a doua parte a lucrării, autorul face o analiză și evaluare, pe sectoare școlare, cronologic și tematic, privind învățământul preșcolar, primar, secundar (liceal, profesional, tehnic și de specialitate), purtându-ne în universul extrem de larg și divers al școlilor ce au ființat la Suceava, odinioară sau până astăzi, pentru ca apoi să ne introducă în lumea învățământului superior, de stat, a învățământului particular sau în cel al minorităților naționale – armeană, ebraică, ucraineană, germană, polonă, rusă, rromanică.

Lucrarea este însoțită și de date statistice, fotografii cu valoare de document, un impresionant aparat critic, o vastă bibliografie și un Indice de nume, fapt ce conferă lucrării toate calitățile unei opere științifice cu elementele necesare documentării, verificării și utilizării corecte a ei.

Autorul face dovada priceperii, iscusinței și competenței de-a investiga un uriaș material faptic, de a-l selecta și ordona logic și cronologic, de-a îmbina detaliul cu esențialul, de-a împarte și desparte faptele în utile și inutile, viagerie și efemere, generale și particulare, așa fel, încât să rezulte o imagine complexă, cvasicompletă, cu nuanțele și fațetele unui uriaș caleidoscop în care să se găsească și oglindească tot ceea ce a avut și are mai de preț în acest domeniu. Lucrarea iese de sub tipar tocmai în ajunul unei scumpe și emoționante aniversări – cinci veacuri de la trecerea în eternitate a celui mai slăvit dintre domnii Mușatini ce s-au aflat vreodată pe tronul Moldovei, Ștefan cel Mare și Sfânt.

Semnalăm, așadar, cititorului și specialistului că ne aflăm în fața unei realizări temeinice, durabile, scrisă cu talent, cu profesionalism, cu multă înclinație și vibrație, cum n-o putea face decât un iubitor și slujitor de seamă al școlii sucevene, ca o încununare a unei cariere didactice de patru decenii.

Mihai Iacobescu